

OBSAH – ČÁST 1

ETIKA JAKO HLEDÁNÍ ODPOVĚDNÉHO DIALOGU

ANEB

MĚNÍCÍ SE SVĚT PŘEDSTAVUJE PRO ETIKU STÁLE NOVOU VÝZVU

Management summary	17
Ediční poznámka k etice	18
Slovo úvodem	19
I. ARTIKULACE ETIKY V KÓDU DNEŠNÍ DOBY	21
1.1 Člověk je sám sobě otázkou	21
1.1.1 Kdo jsem, kam jdu, proč jsem tady, jaké je moje určení, poslání? Kladu si otázky ohledně dobra a zla?	22
1.1.2 Potřebuje člověk řád?	23
1.1.3 Jak rozumět pojmu „obnova morálky“	24
1.2 Otázka „dobra“	25
1.2.1 Eudaimonia	25
1.2.2 Dobrý život, správné činy	25
1.2.3 Dobrý život – hodnotové postoje	25
1.3 Etymologický význam pojmu etika	26
1.3.1 Jak můžeme vymezit etiku?	27
1.3.2 Etika je fenomén procházející dějinami lidstva	27
1.3.3 Čím se etika zabývá?	28
1.3.4 Proč je etika důležitá?	28
1.3.5 Z jakého důvodu se dnes tak často mluví o etice?	30
1.3.6 Etické myšlení	30
1.3.7 Artikulace etiky v kódu dnešní doby	30
1.4 Individuální etika	32
1.4.1 Sebezpoznání – sebereflexe – sebepojetí	33
1.4.2 Praktické poznámky k psychohygieně	34
1.4.3 Duševní vyrovnanost jako etický požadavek?	35
1.4.4 Princip výkonu v protikladu k principu účasti	35
1.4.5 Naše Já potřebuje své odpovídající Ty	36
1.5 Rozvoj Vašich dovedností	36

II. ETIKA SE NEOBEJDE BEZ KOMUNIKACE A HODNOTOVÝCH POSTOJŮ	39
2.1 Komunikace a lidské bytí	39
2.1.1 Mezilidská komunikace má dialogickou povahu	39
2.1.2 Potřeba dialogu – potřeba komunikace – potřeba partnerství	40
2.1.3 Ladislav Hejdlánek: Dialog jako převratné setkání	41
2.1.4 Milan Balabán: Cestou necestou k té cestě, která znamená život	42
2.1.5 Marco Chiolerio: Tvořivé slovo dialogu	43
2.2 Hodnotové postoje	44
2.2.1 Jak rozumíme pojmu „hodnota“	44
2.2.2 Pravdivost	45
2.2.3 Štěstí	48
2.2.4 Sebeovládání a uvážlivost	48
2.2.5 Velkomyslnost a laskavost	49
2.2.6 Duševní rovnováha a trpělivost	49
2.2.7 Základní ctnosti	50
2.2.8 Občanské ctnosti	50
2.3 Svoboda člověka	51
2.3.1 K problematice svobody viděné očima myslitelů	52
2.3.2 Wilhelm Weischedel	52
2.3.3 Erich Fromm	53
2.3.4 Friedo Ricken	53
2.3.5 Karl-Heinz Peschke	54
2.3.6 Ladislav Hejdlánek	54
2.4 Odpovědnost	57
2.4.1 Jacques Derrida	57
2.4.2 Emmanuel Lévinas	57
2.4.3 Ladislav Hejdlánek	58
2.4.4 Jan Sokol	59
2.5 Solidarita	60
2.5.1 Jakou hodnotou je solidarita	60
2.6 Svědomí	61
2.6.1 Otázka svědomí je složitou problematikou	61
2.7 Odpuštění	62
2.8 Naděje	64
2.9 Škála hodnot a normy	65
2.9.1 Desatero v dnešní době	65
2.9.2 Jak vidí Desatero studenti	66

2.9.3. Jak vnímá Desatero veřejnost	67
2.10 Rozvoj Vašich dovedností	71
III. ČLOVĚK A JEHO BYTÍ Z POHLEDU ETIKY	73
3.1 Vytváření duchovně intelektuálních schopností	73
3.1.1. Emoční inteligence	74
3.1.2. Emocionální dospělost	76
3.1.3. Péče o duši	77
3.1.4. Destruktivní fenomén manipulace	78
3.1.5. Šikana	80
3.2 Mravní vzory	82
3.2.1. Jan Amos Komenský	82
3.2.2. Tomáš Garrigue Masaryk	83
3.2.3. Albert Schweitzer	84
3.2.4. Dietrich Bonhoeffer	84
3.3 Jaký je smysl lidské existence? Proč si neustále klademe otázku po nesmrtnosti?	85
3.3.1. Životní krize	86
3.3.2. Utrpení, nemoc, smrt	88
3.3.3. Smysl a očistná hodnota utrpení	88
3.3.4. Smrt	90
3.3.5. Paliativní medicína a hospicové hnutí	93
3.3.6. Hospicové hnutí v těžkých životních situacích	94
3.3.7. Eutanázie	95
3.4 Rozvoj Vašich dovedností	98
IV. ETIKA A MÉDIA	101
4.1 Etika a média	101
4.1.1. Ne vše, co člověk může, také smí - tabu a jeho překračování	102
4.1.2. Jak je tomu s odpovědností médií	103
4.1.3. Příklady morálních dilemat z tisku	103
4.1.4. Příklady morálních dilemat ve filmu	121
4.1.5. Příklady morálních dilemat v literatuře	124
4.1.6. Příklady morálních dilemat v Bibli	126
4.1.7. Příklady morálních dilemat v pohádkách	130
4.2 Rozvoj Vašich dovedností	132

V. ETIKA A DILEMATA SOUČASNOSTI	135
5.1 S pojmem etika se v současnosti setkáváme ve všech oborech	135
5.1.1. Přednosti etických kodexů	136
5.1.2. Současné chápání společenské odpovědnosti v podnikatelské sféře	137
5.1.3. Profesní etika - příklady některých etických kodexů	138
5.2 Jaké jsou současné etické výzvy	139
5.2.1. Světový étos jako základ světové společnosti	139
5.2.2. Žijeme v globálním světě	142
5.2.3. Globalizace světa	142
5.3 Rozvoj Vašich dovedností	147
VI. VÝKLADOVÝ SLOVNÍK ETICKÝCH POJMŮ	149
ZÁVĚREM	171
LITERATURA – ETIKA	173

OBSAH – ČÁST 2

ÚVOD DO STUDIA

LOGIKY A INTERPRETAČNÍCH PROCESŮ

Management summary	187
I. RAPORT	189
1.1 Předmluva, navázání vztahu se studentem	189
II. HISTORIE, PŘEHLED ZÁKLADNÍCH POJMŮ	191
2.1 Cíl „úvodu do studia logiky“	191
2.2 Vztah logiky ke komunikaci, vztah logiky k jazyku	192
2.3 Antika, kořeny logiky, dějiny logiky	195
2.4 Pojem, výrok, argument	203
2.5 Logika je nebo není matematika	213
2.6 Rozvoj Vašich dovedností	218
III. VÝROKOVÁ LOGIKA	219
3.1 Co je to výroková logika	219
3.2 Skládání informací a podmínky pravdivosti (vlastnosti logických funkcí)	222
3.3 Výroková logika a přirozený jazyk (převody vět přirozeného jazyka do formálních formulí)	236
3.4 Rozhodování o vzájemné zaměnitelnosti bez znalosti obsahu (rozbory pravdivostních hodnot)	237
3.5 Analýza správnosti argumentu	240
3.6 Jazyk výrokové logiky	243
3.7 Rozvoj Vašich dovedností	245
IV. PREDIKÁTOVÁ LOGIKA	247
4.1 Vnitřní struktura výroku (subjekt, predikát)	247
4.2 Jak vznikají singulární výroky	248
4.3 Forma v predikátové logice	250
4.4 Obecná tvrzení versus existenční tvrzení	253
4.5 Aristotelův čtverec protikladů (hledisko kvality a kvantity, vztahy pravdivostních hodnot)	257
4.6 Jednoduché vztahy v predikátové logice	265
4.7 Rozvoj Vašich dovedností	267
V. MYŠLENÍ, JAZYK A LOGIKA	269
5.1 Jazyk jako nástroj (mimoracionální a racionální forma názorového ovlivnění)	269
5.2 Argumentace a kvaziargumentace, psychologický aspekt	271

5.3 Částečné dekodování myšlenek (empatie v jazyce, kladení správných otázek)	289
5.4 Etika argumentace	291
5.5 Rozvoj Vašich dovedností	292
VI. VÝKLADOVÝ SLOVNÍK LOGICKÝCH POJMŮ	293
VII. LITERATURA – LOGIKA	299

OBSAH – ČÁST 3

I. PŘÍPADOVÉ STUDIE NA VYUŽITÍ POZNATKŮ Z ETIKY A LOGIKY	303
1.1 Spor o dědictví	304
1.2 Úloha obecného výroku v reklamě	308
1.3 Rozhovor	310
1.4 Filosoficky zaměřený text	314
1.5 Výňatek z článku – z oblasti biologie	320
1.6 Na závěr fejeton	322
II. ZÁVĚREČNÉ KOMENTÁŘE	325
2.1 Závěrečný komentář etiky – k reflexi doby	325
2.2 Závěrečný komentář logiky – k reflexi doby	327
III. SLOVO O AUTORKÁCH	329
IV. RECENZE PUBLIKACE „ETIKA A LOGIKA V KOMUNIKACI“	337
4.1 Rozumem a srdcem (prof. PhDr. Jan Barták, DrSc.)	337
4.2 Sesterský vztah etiky a logiky (Prof. ThDr. Milan Balabán)	339